

FINANSUTSKOTTETS UTLÅTANDE **1/2001 rd**

Statsrådets utredning om Europeiska revisionsrättens årsrapport för budgetåret 1999 och om de särskilda rapporterna

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 25 januari 2001 statsrådets utredning med anledning av Europeiska revisionsrättens årsrapport för budgetåret 1999 och om de särskilda rapporterna (E 103/2000 rd) till finansutskottet för eventuella åtgärder.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation.

Sakkunniga

Förvaltnings- och granskningsdelegationen har hört

- äldre regeringssekreterare Seija Kivinen, finansministeriet
- regeringssekreterare Sinikka Silén, jord- och skogsbruksministeriet
- överinspektör, OFR Klaus Krokfors, Statens revisionsverk
- kanslichef Mauri Lehmusto, statsrevisorernas kansli.

STATSRÅDETS UTREDNING

Revisionsrättens årsrapport är utformad på samma sätt som årsrapporten för budgetåret 1998 med kapitel för inkomster och vart och ett av utgiftsområdena under rubrikerna i budgetplanen. Revisionsrätten har i årsrapporten för 1999 i högre grad än tidigare uppmärksammat uppföljningen av åtgärder som vidtagits till följd av dess iakttagelser i samband med tidigare granskningar. Inom vissa specifika områden har en del framsteg gjorts medan reaktionerna på andra områden varit långsamma eller otillräckliga.

I årsrapporten påtalas än en gång fel och missbruk inom unionens ekonomiska förvaltning. De allmänna anmärkningarna gällande den ekonomiska förvaltningen är desamma som under tidigare år. Statsrådet finner det oroväckande i sin utredning att återkommande fel, brister och missförhållanden inte har kunnat åtgärdas. Så-

väl EU-institutionerna som medlemsstaterna har gjort sig skyldiga till fel i den ekonomiska förvaltningen. Enligt revisionsrättens observationer har felen mestadels skett inom områden, där det uttryckligen är medlemsstaterna som genomför budgeten och ansvarar för förvaltningen av budgetmedlen.

Utöver årsrapporten lämnade revisionsrätten år 2000 sammantaget 20 särskilda rapporter och ett flertal särskilda årsrapporter.

Enligt fördragen skall revisionsrätten avge en förklaring till Europaparlamentet och rådet om räkenskapernas tillförlitlighet och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. I den föreliggande rapporten anser revisionsrätten att 1999 års inkomst- och utgiftsredovisning ger en tillförlitlig bild av gemenskapens inkomster och utgifter under budgetåret och av det fi-

nansiella läget vid budgetårets utgång. Däremot kan revisionsrätten inte avge en positiv förklaring om att de transaktioner som ligger bakom årsredovisningen är lagliga och korrekta utom när det gäller egna medel, åtaganden och institutionernas personalkostnader. Revisionsrätten ser sig tvungen att till sin förklaring om räkenskaperas tillförlitlighet foga ett oroande stort antal

viktiga och återkommande reservationer, vars orsaker ofta är desamma som under tidigare år. Trots detta har kommissionen fortfarande inte nödvändig personal och nödvändiga tekniska hjälpmedel för att inrätta ett effektivt bokföringssystem baserat på principerna om periodiserad redovisning och med tillförlitliga uppgifter.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Budgetåret 1999 var såtillvida exceptionellt att kommissionen blev tvungen att avgå mitt i perioden på grund av bristande förtroende för dess förvaltning. Den nya kommissionen tog itu med reformarbetet i september 1999.

Finansutskottet har i tidigare utlåtanden (StaUU 64/1998 rd och StaUU 2/2000 rd) fäst avseende vid att EU:s förvaltnings- och revisionskultur väsentligt avviker från den nordiska kultur man är van vid i Finland. Reformen av den ekonomiska förvaltningen och den finansiella kontrollen har i praktiken också under den nya kommissionen framskridit förvånansvärt långsamt och någon enkel sak blir det inte heller i framtiden för kommissionen att ändra på förvaltningskulturen. Att siktet, som också framgår av statsrådets utredning, är inställt på att ge resultatmätningar en högre prioritet gör inte reformarbetet lättare.

EU:s budgetförordning kommer att ses över inom en snar framtid. Som statsrådet påpekar är en övergripande revidering av budgetförordningen en nödvändighet för att regelverken gällande den ekonomiska förvaltningen och budgetförvaltningen skall bli uppdaterade. Också revisionsrätten understryker i sin rapport att reglerna för den ekonomiska förvaltningen bör tydliggöras och förenklas och den finansiella kontrollen på det nationella planet förbättras. Kontrollen är viktig inte minst för att reformen av kommissionens ekonomiska förvaltning bara är en bit av översynen av gemenskapens ekonomiska förvaltning.

Under budgetåret 1999 betalades totalt cirka 80 310 miljoner euro ut via Europeiska gemen-

skaperna. Finlands andel av detta är omkring 900 miljoner euro, som till cirka 90 procent handlade om stöd till jordbruks- och strukturpolitiken. Det är följaktligen föga överraskande att de få observationer i rapporten som gäller Finland uttryckligen handlar om jordbruk och strukturfonder.

Felen på jordbrukssidan kommer sig enligt erhållen utredning ofta av att odlarna i sina ansökningar om stöd uppgivit för stora arealer eller för många djur. Fel har uppstått också inom förvaltningen. Av andra utredningar framgår att tolkningen av bestämmelserna ofta gjort det svårt också för de nationella myndigheterna att avgöra när stöd kan betalas.

För strukturpolitikens vidkommande finns det fortfarande ett behov av att få till stånd fungerande metoder som borgar för att nya rättsakter genomförs på ett korrekt, enhetligt och effektivt sätt i unionens samtliga medlemsstater. När det gäller utbetalningen av strukturfondsbidrag i förhållande till programarbetet förekommer det stora länderskillnader. I Finland var procentandelen enligt erhållen utredning den tredje lägsta (64 %). Den högsta procenten, 87 %, noterades för Irland och den lägsta för Nederländerna (61 %). Å andra sidan hörde Finland till de fyra länder som kom in med sina förslag till mål 2-områden i tid 1999 och vars förteckningar kunde godkännas redan samma år.

Utskottet påpekar att de uppdagade felen, varken för kommissionens eller medlemsstaternas vidkommande, långt ifrån alltid handlar om missbruk eller bedrägeri. Bedrägerier undersöks i EU av en särskild byrå, OLAF. Allmänt taget innehåller lagstiftningen redan nu heltäckande

förvaltnings- och kontrollbestämmelser för exempelvis jordbruket. Det vore viktigt med avseende på tolkningen och iakttagandet av lagstiftningen att stödlagstiftningen förenklades. Också kontrollen bör effektiviseras på denna punkt i medlemsstaterna. I stället för att befatta sig med detaljer vore det enligt utskottet på sin plats med en utvärdering av verksamhetsresultaten. I synnerhet när det gäller jordbruket kunde kontrollen lämpligen kompletteras med en effektivare rådgivning och många fel därmed undvikas.

Med hänsyn till det allmänna intresset är det oroande, menar finansutskottet, att revisionsrät-

ten inte heller denna gång har kunnat avge en reservationslös förklaring om de under räkenskaperna liggande transaktionernas laglighet och korrekthet. Utskottet anser att Finland inte har någon grundad anledning att i sina egna ställningstaganden avvika från revisionsrättens kritiska linje på denna punkt.

Utlåtande

Finansutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att stora utskottet bör väga in det ovan sagda när det behandlar frågan.

Helsingfors den 13 februari 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Maria Kaisa Aula /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Olavi Ala-Nissilä /cent
Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Timo Ihamäki /saml
Seppo Kääriäinen /cent
Tuija Nurmi /saml
Virpa Puisto /sd
Ola Rosendahl /sv
Matti Saarinen /sd

Anni Sinnemäki /gröna
Irja Tulonen /saml
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Kari Uotila /vänst
Jukka Vihriälä /cent
ers. Matti Huutola /vänst
Ulla Juurola /sd
Kari Kantalainen /saml
Pauli Saapunki /cent.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Alpo Rivinoja.